

Sluttrapport

Kunnskapsløftet som styringsreform

Fem år etter at Kunnskapsløftet ble innført finner forskere fra NIFU og ILS at skoleeiere, skoleledere og lærere har fått en bedre forståelse av reformen, og at de i økende grad arbeider i tråd med reformens intensjoner. Selv om reformen har vært krevende, er det fortsatt stor oppslutning om Kunnskapsløftet.

RAPPORT | SIST ENDRET: 13.06.2012

Tittel:

Kunnskapsløftet som styringsreform - et løft eller et løfte? : forvaltningsnivåenes og institusjonenes rolle i implementeringen av reformen

Rapporten:

Last ned rapporten hos NIFU (PDF)

Forfatter:

Petter Aasen mfl.

ISBN:

978-82-7218-834-3 (Nettutgave)

Utgiver:

NIFU, Universitetet i Oslo

År:

2012

Rapportserie: Kunnskapsløftet – styrings- og forvaltningssystemet

Dette er sluttrappen fra prosjektet. Se også de tidligere rapportene:

- [Delrapport 1: Det nasjonale styringsnivået](#)
- [Delrapport 2: Kunnskapsløftet – tung bør å bære?](#)
- [Delrapport 3: Underveis, men i svært ulikt tempo](#)

Dette er noen av hovedkonklusjonene fra sluttrapporten som ser på den rollen forvaltningsnivåenes og institusjonenes rolle har hatt i implementeringen av reformen. NIFU og Institutt for lærerutdanning og skoleforskning (ILS) på Universitetet i Oslo har tidligere levert tre delrapporter i prosjektet.

For lite bruk av nettverk og dialog

Forskning på reformimplementering legger vekt på nettverk og dialog for å skape endring. Ifølge NIFU og ILS er disse samarbeidsformene lite brukt ved innføringen av Kunnskapsløftet. I stedet har sentrale utdanningsmyndigheter hatt en hierarkisk tilnærming til reformimplementeringen. Dette kan ha vært en hindring i innføringen av reformen. Nasjonale og regionale statlige myndigheter mener at skoleeierstrukturen er utfordrende fordi det er kompetanse- og kapasitetsforskjeller mellom skoleeierne.

Tydeligere ansvarsfordeling med Kunnskapsløftet

Forskerne finner at sterkere nasjonal styring har ført til en klarere rolle- og ansvarsfordeling mellom ulike nivåer i skolesektoren. Samtidig oppgir færre skoleeiere at de har fått økt sitt lokale handlingsrom i løpet av reformen. Reformens intensjoner om desentralisering av ansvar og beslutningsmyndighet synes derfor ikke å være tilstrekkelig oppfylt. Skoleeiere forteller likevel at styringen av sektoren er langt klarere nå enn ved innføringen av reformen. Rektorer og lærere opplever at de blir ansvarliggjort gjennom større beslutningsmyndighet og gjennom å få flere oppgaver. I følge forskerne synes forholdet mellom politikk og administrasjon fremdeles å være flytende

Ingen helhetlig implementeringsstrategi da reformen ble introdusert

Rapporten peker på at reformen har ført til nye krav til lærerne, men at ulik kompetanse blant skoleeiere, skoleledere og lærere har vært en barriere for implementeringen av Kunnskapsløftet. Nasjonale myndigheter hadde ikke en helhetlig strategi for hvordan de skulle støtte skolene til å kunne gjennomføre reformen. Ett av tiltakene i reformimplementeringen har vært kompetanseutvikling.

NIFU og ILS konkluderer med at kompetanseutviklingen ikke har vært tilstrekkelig reformrelatert og rettet mot lærerne som faktisk skal bruke læreplanene. Et unntak er vurderingsområdet. Tilbakemeldingene viser at flere skoleeiere og skoler har utviklet en felles vurderingskultur på skolen, og at vurdering ikke lenger er et individuelt ansvar for den enkelte lærer.

Variierende kvalitetsarbeid

Det nasjonale systemet for kvalitetsvurdering (NKVS) har bidratt til at rektorene har utviklet nye rutiner for

resultatoppfølging. Men analysen viser at det er store variasjoner mellom skoler når det gjelder hvordan informasjonen om resultater brukes i skoleutvikling eller på klassenivå. Ikke alle har kapasitet og kompetanse til å bruke resultatene.

Økt fokus på grunnleggende ferdigheter

Sammenlignet med skoleeierne forventninger i 2008 sier færre skoleeiere i 2011 at reformen har ført til en bedre tilpasset opplæring for elevene. De mener likevel at reformen har bidratt til å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter, og at de nye læreplanene har styrket kvaliteten i opplæringen. Når det gjelder fag- og yrkesopplæringen, mener NIFU og ILS at reformen har hatt relativt liten betydning for utviklingsarbeidet.

Store kommuner har kommet lengst i Kunnskapsløftet

Kommunenes organisering og størrelse ser ut til å ha betydning for hva skoleeierne legger vekt på i reformen. Resultatene fra 2011 viser at store kommuner i større grad erkjenner at reformen har ført til nye krav til kompetanse.